

Порядок

«РУСЛАНА» видання:

в Австрії:

за рік 20 мар.
в п.ч року 10 мар.
за чверть року 5 мар.
за місяць 1-70 мар.

За границю:

за рік 18 рублів
або 36 франків
за п.ч року 8 рублів
або 18 франків

Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Даремні очі і думи не варті: а не вольем млада і віра не вольем, бо руске не серце і віра руска.» — В Руславох псалма М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. поноудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи зветься сидіти напередні застережені.— Рекламанці неопечатані вільні від порта.— Оголошенія значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова розправа про університ. справи вельми оживлена. Рішуче домаганя христ. суспільників звернене до міністра просвіти устами пос. Вальхера в тригодинній живій промові що до рівноправности катол. студентів на університетах викликала роздратованя і завзятий опір між соціал-демократами, німецькими радикалами і лібералами, а за ними неперечно стануть Масариківці і Кльофачівці а мабуть і сионісти. Міністер Мархет буде отже приневолений заняти становище в сій справі, а христ. суспільники, котрі над сею справою передвчера нараджували ся, не думають вдоволити ся загальниками, але будуть домагати ся рішучого поясненя справи і виразної заяви, що правительсто признає повну рівноправність католіцких студентів на університетах і запоручає їм обезпеченя академічної свободи супроти напастий радикальних живел. Питаня рівноправности повинно бути раз виразно рішене. В такім случаю справа Вармунда сама про себе буде поладжена. Христ. суспільники дійшли в згаданій нараді до повної однодушности в сій справі. Окрім них також німецько-вольнодумна девятка нараджувала ся з д-ром Мархетом і Пешкою. Сі сторонництва будуть виступати проти чеського університету на Моравії (дадуть ся переголосувати), а в справі Вармунда будуть домагати ся запорученого основними держав. законами свободного висловлюваня думок, одначе в тій заяві будуть виминати пересуджуваня судового рішеня. З Праги звіщають, що міністер Прашек переговорював з ріжними чеськими послами, а в будж. комісії має бути поставлена резолюція з виразним названем Берна яко осідку чеського університету. Правительство, як запевняють звідам, має обезпечену більшість для сеї резолюції. Німці будуть голосувати проти сеї резолюції, але на тім скінчить ся їх опір. Що до руского університету, запевняє N. fr. Presse, що рускі члени будж. комісії після переговорів з правительством і представниками польского кола що до поладоди університетских питань будуть держати ся в рамах уложених великими сторонництвами парламентарними.

В дальшій розправі про бюджет

просвіти домагав ся христ. сусп. посол Шмід рівноправности католицких товариств академічних. — Соціаліст чеський Немец вказував і те, що христ. суспільники хотять повалити міністра просвіти, бо він для них за мало клерикальний. Вношені в справі університетській резолюції мають метою єї проволіканя. Чеські соціалісти є за чеським університетом в Берні. Вармунд не ужив, на їх погляд, обидливих слів і та справа має може обходити лише прокуратора а не правительство і нунція. — Пос. Жачек вніс резолюцію, щоби правительство поробило приготвленя до як найскорших засновин чеськ. університету в Берні. При тім зазначив, що тим загальним формулованем резолюції Чехи не зрікають ся утвореня університету в Берні і не вдовольять ся самою резолюцією та запротестував проти того, начеб університет міг бути заснований лише за згодою Німців моравеких. — Посол Д'Ельвер (нім. поступ.) остерігає парламент і правительство перед виновідженем осуду в справі Вармунда, поки суд не вискаже свого. Справа чеськ. університету, як і інші подібні можуть бути поладжені лише в порозуміню обидвох народів. Німці піддержують всякі культурні змаганя, однак не можуть згодити ся на засновини чеськ університету в Берні, бо тим був би нарушений німецький історичний характер міста. Тому буде проти резолюції Жачка. — Пос. Крамарж висловлює жаль, що попередне міністерство заняло в унів. справі перече становище. Чехи стоять при тім, що університет може бути лише у великім місті, і не вдовольять ся резолюцією, а від будучого бюджету зроблять зависим своє поступованя. В справі Вармунда заявляє ся за повною свободою науки і застерігає ся проти вмішуваня посторонної держави. Треба виждати в тій справі ореченя судового.

Бар. Бек і др. Мархет переговорювали в унів. справі з п. Васильком, Романчуком і Дністряньским.

Хорватско-сербска коаліція видала маніфест до хорв. народу, як ми вже згадували, в котрім протестує проти відроченя сойму, яскраво критикує поступованя бана Равха а спір між Угорщиною і Хорвациєю називає спором двох королівств і двох народів. Коаліція буде законними способами вести дальше боротьбу з теперішнім і кожним подібним правительством в Хорвації а також із спільним в Пешті, поки не будуть усунені причини сеї боротьби і поки не буде державно-сравне

становище Хорвації уладжене так, щоби була обезпечена єї самостійність і свобода. — Бан Равх переговорював з др. Векерле і має в найближшій часі з Кошутом поїхати до Відня на послуханя до монарха.

Заграниця.

Новое Время знов накидає ся на політику, яку веде Німеччина на Балкані, а за єї впливом і Австрія. В Петербурзі ожидали нетерпеливо промови, яку Більов мав проголосити про політ. положеня в парламенті. (Більов, як ми вже вчора згадували, не виголосив сеї промови). Новое Время критикує остро поступованя Туреччини, котра лише зволікає справу реформ в Македонії, і тому Росія буде змагати до здійсненя, хоч опір Туреччини є піддержуваний Берліном, і що Австрія для збудованя залізничі підлягає волі Берліна. Як довго Відень не покине сеї дороги рішучо, не може бути довіря між Віднем а Петербургом.

Володимир Антонович

яко письменник і учений.

(Конець).

Певна річ, що лишень будучина видасть свій певний суд і оцінку великої праці Антоновича біля історичних скарбів, занесених архівним порохом. Щоби зрозуміти великанську працю покійника, треба знати, що на тому безкраєму архівному морі, де Вол. Антонович добував історичні документи, останні можна добувати тільки з такоюж працею важкою, з якою добувають перли з моря. Незвичайно великою силою любови до праці, до науки і правди треба орудувати на те, щоби за такий довгий час не втомити ся коло дрібного збираня і розгляду документів. А скільки до того треба знаня, розуму і спритности на те, щоби роздобуши зпід пороку дрібні, розрізанні документи, вміло покористувати ся з них, перепустити через сіго критики і на підставі їх змалювати певні, виразні і ясні малюнки минувшости?! Отже усім отаким хистом, любовю, працею, талантом і т. и. природа щедро наділила Володимира Антоновича. Тим то він сам єдиний спроміг ся зробити стільки, скільки ледви чи зробилоб кілька робітників менш за єго талановитих і менш ніж він замилованих в своїй роботі. Від часу надрукованя I. тому актів з монографією Вол. Антоновича про козаків (1863) доси видано до 20 томів актів і збірників історичних актів і напечатано, не вважаючи вже на невеличкі замітки і рецензії, більш 50 монографій покійника і всі вони належать до археології або історії України. Видат-

нійші між ними: Історія Литви*), Гайд-маччина і ин. Трудно вказати таку сторону життя історичного України-Руси, котру би минув в своїх роботах В—р А—ч! Не звертав він тільки уваги на історію зверхню, на історію державну, на війни, союзи, на блискучі побіди, що своїм «блиском» (властиво кровю) так ваблять до себе істориків звичайних; за теж він з видатною любов'ю і працею зупинився біля історії внутрішньої, народно-громадської: родовід козацтва і ег. остання доля, умови і обставини життя, що викликали гайдмаччину; історія міст, селян, доля рускої церкви, колонізація, забобони людности, промисли і т. н. — от ті мети, що вабили до себе увагу Антоновича! На сій ниві не було у него попередників, се була віковична цілина і він першим почав її орати, і виорав на славу! Того не досить! на сій ниві він показав нові стежки і певні пляни задля своїх наступників...

В писаннях Волод. Антоновича не знайдемо тієї художественности, яку бачимо в писаннях незабутнього Миколи Костомарова, але коли брати глибину спостереження і аналізу історичних фактів, логічність і виразність плану, певність характеристик, то помітимо, що твори Вол. Антоновича ледви чи можна ставити хоч трохи нижше першорядних істориків західно-європейських.

Історію України пізнали люди не тільки з творів писаних, але і з уст Володимира Антоновича! Він перший і досі єдиний професор в Києві, та здасться, і на Україні, що почав читати з катедри історію України, він познаємив перше своїх учеників з історією Галичини від часів найдавніших до часу наших відродин національних.

Такі заслуги Володимира Антоновича! Але се не всі заслуги його. Зпоміж багатьох інших, вкажемо ще тільки на одну, властиву усім високоталановитим людям: він ніколи не гонився за популярністю, вона сама йшла до него. Він тямив, що популярність — придбана дешевим коштом черноті фрази — дим, мана; тим то він не ганявся за фразою, за модними тенденціями, що надають дешевої слави, але затемнюють наукову і історичну правду, а часом і вельми шкодять, найпаче молодіжці. Фраза, думки, якимиб вони не здавалися поступовими, але коли вони не відповідали історичній правді — вони не знаходили собі захисту ні в творах, ні в лекціях Володимира Антоновича: задля придбання популярности, задля задоволення самолюбства — він не поступався ніже єдиним зерном правди історичної, до історії він не примішував публіцистики. Тим то суцільна популярність його зростає високо, розповсюдилася широко і стоїть міцно!...

«Я сподівався, що працею і любов'ю — писав Володимир Антонович в своїй «Ісповіді» — заслужу коли-небудь, що Українці признають мене сином народу, бо я готов усе поділити з ними».

До такого часу, до такого признання давно вже дожив Володимир Антонович! «Україна-Русь давно признала його своїм найліпшим, щирим і певним сином. Дожив Володимир Антонович і до того, що справдилося потроху друге його сподіване, те, що віщував він в «Ісповіді», кажучи: «З часом і серед польської шляхетської громади, що сидить по Україні, раніш, чи пізніш стане моральною потребою повертатися до народу і свідомість неминучої потреби працювати на користь

народу і свідомість неминучої потреби працювати на користь народу, і що така свідомість перейме не окремих лишень осіб, а взагалі усіх, хто спроможен буде вирозуміти своє становище і свої обов'язки, і дасть перевагу не мріям, а справжньому ділу, викликаному власним сумлінням».

Дай Боже, щоб українсько-руські Поляки переймалися такою свідомістю і ставали щирими братами і помічниками нашого народу, улаштувати на українсько-руській землі загальний добробит і свободу, однаково потрібні Русинам і Полякам.

Можна сподіватися, се булоб вельми бажаною справою в інтересі науки, що розкинені по великих виданнях наукові праці Б. Антоновича появлять ся окремих збірним виданням, а тоді стане у всій величчї перед нашими очима незабутній покійник і се був би найкрасніший для него, справді нерукотворний пам'ятник.

Анатоль Вахнянин.

СПОМИНИ З ЖИТТЯ.

(Дальше).

В Мункачі дістали ми в якогось шваба (колоніста) фіру з трема шкапами (Тоні, Фані і Нані). Я запевнив шваба, що знаю дорогу через Карпати та що до Красною (де жив о. Роман Пасічинський яко парох) недалеко. Під вечер рушили ми з Мункача ще ровною на північ та наспіли на ніч до якоїсь корчми, де була вправді яка-така обстановка домашня, де однак ніхто не сидів, а за те розсілася тьма тьменна блох. Переночувавши в тім зідливім товаристві і умившись рано просто в ріці ми рушили в гори, що дуже стрімко двигались. В горах стрів нас дощ, який провадив нас аж до Красною. В Альза Веренка (Веречку) повасили ми коні, напчили ся у старого жида Данила вина, попоїли крихту і під ніч пустилися на перелай через Бескид. Ніч була темнісенка, дорога щезла, ми виїхали по наших вже боці в якусь ріку, їхали нею по камінях поза північ, бо виїзду з ріки нігде не могли подибати. Їхали просто носа. Я, що ручив всім, що знаю дорогу, мусів брести водою поперід коні і будьто показував дорогу. Бідний погонич наш кляв на нас і на всіх богів, доки по довгій блуканині не повело ся мені знайти якийсь виїзд з сеї проклятої ріки. Чи се була Кривка, чи Смержанка — не тямлю. Я в сих сторонах був перед 4 роками та їздив з старим Романом Пасічинським з Кривого до Веречки, але дорогу мало тямив. Яким світом ми відтак опинили ся на повістві в Краснім, се лише Бог святий знає. Тут наїли ся на нас два вівчарські пси і нам годі було злізти з воза. Колиж хтось із нас свиснув на свиставці з горошком в середині (жандарській свиставці), пси щезли, але за те на повістві (як нам розказувало відтак) настала тривога. Там чули, що хтось вїхав на обійстя та що пси уїдали. Але їм було дивно, що пси на голос свиставки затихли. Жена о. Романа збудила чоловіка і сина (Кирила) а ті сейчас узброїли ся, щобі відперти напад нічних гостий. Як лише пси відбігли, я підскочив до хати і виліз на драбину, що вела на дах. Тут почав я стукати палицею, оглядаючись заєдно, чи не підбіг брисько до мене. «Хто там?» — роздався голос ізза зачинених сінешних дверей. Я став вже відважніший і почав жартувати, відповівши лише: «се я». Що за я? — Я! Аж чую, а старий о. Роман каже до сина: Кириле, мавш сокиру? Тоді доперва я назвав себе по імені. Двери розчинились і ми всі вїшли до хати. А псів як не було, так не було. Так щож? Хата о. Романа була старенька. По одній стороні спала мати з дитинкою при грудях, по другій о. Роман під одною стіною, де ще не капотів дощ із стелі крізь діраву кривлю. Тількиж нам

молодим тоді нічого не могло вадити. Ми покладали ся стружені дорогою (я по поясе мокрий) і виспались до сита. Бодай то молоді літа! Впрочім у добрих людей, а такими були обов Пасічинські (батько мого швагра Романа, що минув ся сего року), всім добре. О. Роман пригадав собі на мій побут в него перед чотирма роками та сам згадав, що сей дідусь, в якого я тоді ліру купив, так затужив за інструментом, що небавом і попрашав сей світ. «Від часу, як сей молодий пан долів купив від мене ліру, пішло мені все в долину» — казав умираючи.

З Красною дістав ся я підвізками жидівськими аж до залізничної в Перемишлі. По дорозі біля Старого Міста мав я лише нагоду бачити стару жінку, чарівницю, як вона серед ночі в лісі при дорозі шукала за яким-то зілєм. На палиці був увязаний глечик, в яким горів огонь. Сим глечиком світила она собі поміж травами та корчами і шукала зілля. Я підійшов до старої і з цікавості розпитував її про се та про те. Зразу вона мовчала, але відтак виявила мені, що шукає за зілєм, яке лише в ночі зірване помагає людям.

В Добрій счудували ся, звідкіля я взяв ся, бо вичитали в дневниках, що Прусакі підійшли аж під Відень. Гроші, що вислала мені жінка на дорогу, почта звернула, а те ще більше всіх затрівожило.

(Дальше буде).

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Венедикта при.; римо-кат.: Руперта. — В суботу: руско-кат.: Агапія і Діонізія; римо-кат.: Сикста папи.

— **Здоров'я цїсаря.** Останні телеграми з Відня доносять, що цїсар почуває ся вже зовсім здоровим, а легка перестуда цїсаря, яка затрівожила була всі народи нашої монархії, щасливо проминула.

— **Лисенко про бл. п. Анатоль Вахнянина.** Проф. др. Студинський дістав від д. Миколи Лисенка з Києва отсе письмо:

Київ, лютого 18. 1908.

Високоповажаний Добродію! Великим, тяжким сумом обняла мое серце вістка про смерть достойного, великого патріота нашого, Анатоль Вахнянина, ціле жите своє оддавши для щастя й розцвітту своєї вітчизни. Особливо я мало знав його, але в ті немогі хвилини нашої знайомости в Львові і в Чернівцях, я постерігав його отверте серце до всього рідного, його щирю душу у всякому ділі, до якого лишень він брав ся. Ніколи, поки життя мого, не забуду його ласкавих, повних відданого серця листів до мене, в яких він запрошував і закликав на святковане мого ювілея в Львові. Йогож невтомними заходами довершило ся святковане тих незабутніх для мене днів, принаймні, о скільки я можу догадувати ся, з боку музичної програми концертової, де він безперечно брав саму діяльну участь. Найгорячіші мої симпатії викликала його тиха, проста і пліха (скромна) натура, яка горяче тим часом відчувала естетичні вражіння, якими переймала ся душа його. В його сентенціях не помічав я нічого екзальтованого, але правдиво-щире відчуте в сфері умілости. Я мало знаю з життя того Інститута музичного, який зобовязаний йому своїм існуванем, але саме вже існуванє сего закладу, солідного по своїй завданю і вельми користного для краю, служать найкращим пам'ятником його надзвичайно корисної і великої праці й діяльности, яка не повинна забути ся вдячними гадками, бо його імя нерозривно злучено з самим Інститутом. — Тяжко миритись з втратою такого невиспущого діяча, коли їх взагалі у нас така обмаль...

З тяжко враженим серцем дозволю собі вимовити Вам, Високоповажаний Добродію й усім Високоповажаний родині небіжчика, мое глибоке й сердечне співчуття горю Вашому, моему особистому й нашому загально-українсь-

*) Надрукована в перекладі на нашу мову в VI. т. Рускої Істор. Бібліот. Ол. Варвїнського. Там напечатано монографії про селян, про стан правосл. церкви, а в Літерат. наук. Бібліотеці про чари і про повість Сенкевича Ogniem i mieczem.

скому. Земля йому пером, вічна пам'ять і вдячне узнане й незабудь в далеких нащадках молодіжці нашої україно-руської вітчизни! Прошу Вас, Високоповажаний Добродію, а через Вас і всю Високодостойну родину небіжчика, прийняти від мене ознаки найглибшого поважання мого. — *М. Листько.*

— **Вибори до міської ради у Львові** відбуваються нині в 10 ох салях ратушевого будинку. Голосоване на 56 радних відбуває ся тайно, картками, через те в салях нема натовпу, а виборці не потребують ждати ні хвилини. За те на коритарях незвичайний рух і страшний натовп агітаторів, що треба силою перепихати ся поміж товпу. Вступ до ратуша дозволений лише за показанем легітимациї. Перед входом до ратуша, як звичайно при всяких виборах, уставили ся в шпалірах послугачі, в задних рядах з великими таблицями захвалюючими лісти ріжних комітетів, а послугачі з передних рядів випають переходячим виборцям до рук лісти голосована. Тих ліст тільки, що комітетів виборчих, — всіх поперх двацять, як: „міска (Стрільниця)“, „купців, промисловців і торговельників“, „торговельно-промислова“, „загального комітету горожанського (вшехпольска)“, „організації народовой“, „дільниці II“, „дільниці VI“, „реформи міської господарки“, „независимих виборців“, „народова“, „християнська“, „католицка“, „католицко-народова“, „урядничя“ і т. д. „Руский міщанський комітет“ видав лісту кандидатів, яку ми оноді перепечатали. Також виступили львівські кацапи з окремою лістою, на яку посадили попри своїх Івасечків, Добрянських і Федашів та ин. також вшехпольска Гломбінського. Товариство не-аби яке, добірне, — мета їх однакова і дорога їм спільна до тої мети. — На ринку повно так званих виборчих гіен, особливо вшехпольських. Агітація відбуває ся по улицах цілого міста. Промислово-торговельний комітет випустив для агітації кільканайцятьох послугачів, які довгим хороводом несуть на дручках пестро мальовані кулі з бунчуками на верху і з відповідними агітаційними кличами. Сей похід викликає сензацію. Їздить також улицями самохід вбраний на вид парадного корабля, обвішаного хоруговками, з написами по боках анонсуючими кандидатів. По всіх дільницях міста отворено локалі ріжних виборчих комітетів, а наганячі звозять літвих або вигідних виборців фіякрами. Загалом весь Львів стоїть нині під знаком виборів.

— **Увільнення з війська на час жнив.** Оноді доносили ми, що міністерство війни поручило територіяльним комендам давати відпустки воякам на час жнив. Тепер видано вже в тій справі подрібні приписи, а се: 1) Відпускане вояків на головну пору жнив постановляє ся принципіально, відповідно до ріжних округів. Однак територіяльні коменди можуть відповідно до пори жнив в окрузі корпусу пересувати, евентуально устанавляти час відпусток. 2) Відпустка може тревати найдовше три тижні, довшої не відьно давати під ніяким услівем. 3) Обмежати час відпустки можна тільки із спеціальних локальних причин, або коли таке обмеженє покаже ся конечном із службових причин. Зазначує ся притім, що при кінниці з огляду на конче потрібну скількість вояків до обслуги коней а при технічній службі з огляду на спеціальне виобразоване відпусток можна давати дуже мало. 4) Що до вояків, котрі мають дістати відпустки, треба узгляднювати передовсім тих котрих присутність підчас жнив дома конечно. Тому відпускати можна вояків: а) котрих родичі мають справді власне господарство, однак не можна відпускати вояків з околиць, навіщених заразливою недугою, ані звичайних рільних зарібників; б) міністерство війни старає ся для вояків, що ідуть на жнива і вертають з них, о знижки цін їзди на залізницях. 5) Відпустки на жнива впроваджує міністерство війни в 1908 р. на пробу, а досвіді покажуть, чи можна їх завести постійно з економічного огляду, або чи військовообразоване не потерпить занадто через такі відпустки.

— **Загадочна смерть місіонаря.** В місцевості Дема в Малій Азії убито оноді італійського місіонаря, о. Юстина. Агенция Стефанія в Римі доносить про сей випадок отсі подробиці: Дня 22. с. м. коло 3. год. рано найдено неживого о. Юстина в его мешканю. На тілі було 8 ран від штилета. Голова ледви тримала ся тулова. Коло ліжка найдено револьвер з двома вистріленими набоями. Хатна обстановка була ненарушена. Нема взагалі ніяких слідів, по яких можна би вносити про мотиви убийства. Місцеві власти розпочали слідство. Італійський амбасадор рішучо виступив перед Портою з жаданем строгого слідства і покараня убийників.

— **Реформа духовної школи в Росії.** Серед правосл. духовенства в Росії ходять чутки, що в висших церковних кругах напевне рішено приступити до реформи середної та низшої духовної школи. Низша школа, теперішня бурса, по новій реформі має бути знесена. Замість неї та перших 4-х клас духовних семінарий є думка утворити так звані „духовні гімназії“ з восьмилітнім курсом науки. Замість же 5. та 6. класи духовних семінарий організує ся так звана пастирска школа, з відповідною програмою та чотирилітнім курсом.

— **Женьскі семінарії в Росії.** Рѣчь вже повідомляла, що в раді міністрів лежить проект жіночих учительських семінарий, виготований міністерством народної просвіти. До сего часу за державні гроші єствують самі тільки мужескі учительські семінарії. Є тільки приватні семінарії та школи такого типу в Петербурзі, Москві, Казані, Самарі та в Твері. Тим часом, давно вже настигла потреба таких семінарий. До міністерства просвіти давно вже здавались з проектом заснувати такі школи земства та окружне шкільне начальство. І от, зважаючи на се, міністерство ще 1902 року взялось до відповідного законопроєкту. Раз-у-раз не вистарчає правоспособних кандидатів на учительські місця в початкових школах: спеціально підготовлених учительок для початкових шкіл міністерства обмаль, бо досвід довів, що учительки-гімназистки ніяк не можуть навикнути до діла. Законопроєкт міністерства має в собі 57 точок. Основні риси проєкта такі: жіночі учительські семінарії засновують ся на те, щоб давати учительок для народної школи. В семінарію приймають ся дівчата не молодші 16 літ без усяких обмежень за віру. Для практики учениць кожна семінарія має в себе початкову школу. Наука тягне ся 4 роки так само, як і в мужеских семінариях і по тій самій програмі. („Рада“).

— **Почтові чеки** Комітету будови бурси Р. Тов-а педаг. долучуємо до виїшного числа а поясненя що до їх призначеня найдуть пов. ѡятачі в статі п. в. „Звіт...“

Оповіді.

— **З тов-а україн. техіків „Основа“.** В неділю 29. с. м. відбуде ся в кімнатах „Бесіди“ дуже інтересний відчит інж. Посацкого на тему: „Підбій землі“. Вступ 20 с, для акад. і учеників 10 с. Чистий дохід на будову бурси Тов. педагогічного. Початок точно о 6. год. вечером.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода. — *В. Цмайло-Кульчицкий*, голова кружка. *Матвій Яворский*, секретар.

Наука, штука і література.

— **„Мари“.** Семейна драма Г. Ібзена в трьох діях. — В нашім театрі, що гостює тепер в Бережанах, виставлено 24. с. м. премієру „Мари“, що була заразом премієрою першої штуки Ібзена на українській сцені. Зміст „Марі“ такий: П-ї Альвінг (р. Осидовичева) бажає окупити вини свого чоловіка і буде величезним коштом захоронку, яка має звати ся захоронкою ім. капітана Альвінга. Але коли вона величає так свого чоловіка перед сьві-

том, дома у себе не може вона мовчати, вона мусить відкрити перед своїм приятелем пастором Мандерсом (п. Ольшанський) всі муки, які вона зазнала від чоловіка розпусника, який довів врешті все до того, що коли вона в одній кімнаті сиділа, то він в другій кімнаті знасилував покоївку — і коли пані Альвінг все те розповідає пасторови, з другої кімнати роздаєть ся стукіт перевертаного крісла: се покоївка Регіна (Рубчакова) боронить ся перед сивом п-ї Альвінг, Освальдом (п. Стадник), так як колись її мати перед его батьком... Мари...

Та п. Альвінг не має сили виявити всего синові, не має сили навіть тоді, коли довідувєть ся, що син її терпить страшну хоробу, що его жере, хоч знає, що він терпить з вини батька, якого він ідеалізує... Вагаєть ся між ідеалами а правдою... А правда зобиджена страшно мстить ся, „не буде з тебе нічого красивого над правду“ — каже Ібзен. — Тимчасом захоронка горить, а з нею горить остання пам'ять про капітана Альвінга — лишаєть ся лише его слід — напів ідіотілий Освальд, в якому зі зворушень та п'яньства хороба розвиваєть ся сильнійше. Він хоче конечно одружити ся з Регіною, бо думає, що лише вона одна зможе его вратувати — але Регіна його сестра... І знов правда довго зобиджуваня мстить ся... Регіна кидає дім пані Альвінг, Освальд доходить до останної стадії своєї хороби — божеволіє, а пані Альвінг пізнає, що всі ті ідеали, вся та псевдо-мораль не остоять ся перед правдою.

Про саму гру артистів та вирежісероване штуки можна сказати одним словом, що воно було знамените. Всі артисти почавши з Освальда, а скінчивши на більше епізодичній фігурі кривовогого столяра гінокрита (п. Юрчак) грали дійсно чудово. Я бачив „Мари“ на сценах столичних театрів і можу сьміло сказати, що наші артисти можуть сьміло з ними рівняти ся.

Фр. Коковський.

— **„Як збути ся ярів та пісків“.** Написав Б. Іванецький. Видання Тов-а „Просвіта“ у Кїві, р. 1907. стор. 23, 16°, ціна 4 копійки. — З огляду, що на території України так часто й густо трапляють ся всякі провали та яри і стільки землі гине під непридатними для хліборобства пісками, з якими наше селянство зовсім не вміє бороти ся, — видане книжечки д. Іваницкого дуже на часі і потрібне. Автор минаючи зайві подробиці, коротко й дотепно дає практичні вказівки, як запобігати тій шкоді, що чинять землям піски та прирви. Правда, поради переказані трохи сухо, без ілюстрацій прикладами, місцями подані й такі, яких навряд чи можна вжити селянам „своїми силами“, але се не дуже шкодить книжці й не зменшує її вартости. Написана книжечка доброю й зрозумілою мовою, окрашена багатьома малюнками і безумовно буде корисною для селян-хліборобів. До тогож видана она чепурно й коштує не дорого. Годило би ся, щоби і наші читальні в Галичині заосмотрили свої бібліотечки в сю книжочку, яку можна сировадити через книгарню Наук. Тов-а ім. Шевченка (Львів, Театральна ч. 1).

Звіт комітету будови бурси Руского Товариства педагогічного у Львові

за час біг 1. червня 1906 до 31. грудня 1907.

(Конець).

Дорогі земляки! Хотяй Ваша жертволюбність за півтора року була досить видатна (зібрано з жертв і записів 45.995 К і 36 с.) — але таки при добрій волі могла би бути ще успішнійшою. Ми до діла сейчас взяли ся, без проволоки, тому й поміч потрібна нам не минучо скоро, щоби не впадати в нові весклеві довги. Хто знає, як тяжко було о кредит в кінцевих місяцях 1907 р., які високі проценти мусіли ми сплачувати від позичок, той буде подивляти нашу сьмілість і благо-

словити судьбу, що таки удало ся дїм під дах вивести.

До сеї відозви знова долучуємо свої чеки: нехай жаден з них не пропаде марно; просимо лише подивитись, тільки ми доси заплатили Щадницї почтовий за чеки (500 корон!) і належності маніпуляційної. Тай експедиція їх з часописями щось коштує й почта за додаток бере відповідну належитість. Оден добродїй прислав нам був чеком 10 сот.; ми й за се були вдячні, бодай вернулись кошти вартости чеку і експедиції.

Просимо очитке письмо на чеках і зазначувати на середній части чеку, чи квота, яку висилаєсь, становить жерству (Ж), чи може рату на запис (Р), щоби в книгах рахункових і вказах не закралась похибка, о якї дуже легко з огляду на се, що дрібні позиції (часто сотикові!) — дають книговодцеві багато занятя і мучать єму очі, тим більше, що свою роботу має можливість виконувати лише вечером при лампі. До кінця 1907 р. було в нашій книзі ліквідаційній до 5.000 позицій, фахові книговодці знають, що труду коштує обробити тільки позицій!

Просимо о терпеливість і вибаченє, наколи часом друкованє виказів припізнить ся, або в них закраде ся яка похибка, часом мимовільна, друкарська. Ложне відчитанє і втягненє в книгах чигось імени потягає досить клопоту для нас, тому ще раз просимо о виразне письмо. Часом і схожість або тотожність імен збаламучує: прим. одну рату вписано П. Йосифови Пеленьському з Жовкви замість О. Йосифови Пеленьському з Улашківце; імя п. Гомика зі Львова відчитано раз ложно і вписано єго одну рату 20 К яко жертву від чоловіка иншого імени; дра Льва Коссака записано раз в канцелярії — мабуть з памяти — під іменем Михайло, а до дрови Львови вислано пригадку о дальші рати на скрипт, хотай у него той скрипт довжний був вже в руках, виставлений секретарем Комітету, що про сплату сїх рат дром Львом знав від курсора. Провіренє тих похибок коштує нераз дуже багато шуканини. — Від курсора знова дістає канцелярія посвідки і викази ціломісячні — але гроші зібрані переймає що кілька днів секретар і квітє в книжочці юкстовий — наколи нема инколи часу всіх позицій в контові книги повтягати, то втягає ся їх лише в ліквідаційну, тому раз стало ся, що пригадки партиям, пороблені на основ контової книжки — без помочи ліквідаційної упрощаним до того чоловіком, не обізнаним ще добре з діловодством Комітету, дістали ся й таким особам, що на руки курсора свої рати складають — прим. о дрови Боцанови, п. Рожанковскому, о. др. Бартошевскому, Й. Максимовичеви Але що діяти? Розірватись годї! Адміністрація коштує нас й так досить багато, а якби хотїло ся оплачувати такого книговодця, корий би кожного дня сейчас цілу роботу полагоджував, то ми би мулили йому місячно платити найменше з яких 100 К. — З досвідуж з аємо, що навіть і тоді такі, формальної натури, похибки могли би лучати ся.

Комітет просить дуже усердно, прийати ті поясненя до ласкавої відомости і прислати та доручувати ласкаво жертви і рати і зеднувати нам ревно нових прихильників і жертводавців. Нехай ті, що не мають ще довжного скрипту на 100 К, зголосять ся ще до него — сплачувати можна ратами — маємо їх ще до розпороданя 250 штук, а тих наших великодушних Добродїїв, що сплатили вже по одному, сьміємо просити о ласкаве набуванє нових скриптів на рати, як се вже кількох панів робить! Всїх, що зобовязались ласкаво платити рати, просимо о точне присланє рат. Звертаємо однак увагу, що рати на записи зараховуємо лише тим Вп. Добродїям, що прислали нам підписану заяву, якою обовязали ся платити, всьо инше втягаємо під рубрику: жертви.

Нам потрібно помочи не лише загальної, всенародної, але й скорої, дуже скорої, що-

би з початком вересня с. р. могли бурсаки той новий будинок вже замешкати. А можна їх буде там помістити, як тепер показує ся, найменше 300.

Комітет має безсумнівну надїю, що наша патріотична і жертволюбива суспільність відізве ся, так як все, голосним відгомоном на сеї наш скромний голос о підмогу для нашої бідної а образованя жаждучої молодежи. — Комітет будови Бурси Руского Товариства Педагогічного у Львові, Сикстуска ч. 47.

Телеграми

з дня 26. марця.

Будапешт. З Відня доносять, що там прибули вчера мінїстер Хорвації, Йосипович і бан бар. Равх, щоби представити політичне положенє в Хорвації.

Венеція. Вчера рано стрїтили ся ту з собою німецький цїсар Вільгельм з італійським королем. По сердечнім привіті обох монархів поїхали до палати дожів, де відбуло ся двірське сїданє. Оба монархи підносили взаїмні тоасти на здоровлє своє і поводженє обох держав. Перед год. 3. цїсар з цїсарєвою відплили двірською гондолею на свій яхт «Гогенцолерн», яким поїдуть на острів Корфу.

Рим. В палатї послів п. Сантївї зазначив в промові політичну вагу приїзду німецького цїсаря до Італїї, чим доказано скріпленє приязних відносин між обидвома монархіями.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 26. с. м.: Макс Гібнер, Коломия; Мирон Бугера, Сянок; Розалія Бравнєрова, Гусаків; Марія Скороцка, Рогатин; Тома Павлишин, Тисьмениця; Елька Присташ, Рава Руска; о. Микола Герасимович, Сильвестер Герасимович, Лешнів; о. Григорий Мороз, Бориня; о. Онуфрій Гадзєвич, Старий Самбір; др. Лєсь Кульчицький, Коломия; Володимир Уляницький, Ланіві.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В недїлі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. «Бїлєти вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідочтв доказує помочний вислїд

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Грудні кармельки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавцї і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дїстати можна у всїх антиках і дрогуєриях.

(24—24)

Поручає ся дешево і совісне.

Артистично ритівниче заведєнє

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі ґравури — вїскі ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохїяльних. (19—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер”

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дїм власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річїй домашних і господарських, збіжа і пашї протїв шнїд від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцїнка шкїд відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.885 відшкодовань в сумї вісім і пів мїліона корон.

Зиск по скінченї роцї звертає ся членам. Звороти за р. 1906—1907 виносили по 10 проц.

Банк красїй у Львові і в Чернівцях, Каса опадлости у Львові, Руска Щадниця в Перемишлї приймають полїси «Дністра» при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краївєскім Товаристві.

Аґєнції «Дністра» находять ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить инший аґєнт «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о удїленє аґєнції. До тепер заробили аґєнти 1,142,108 корон провізїї.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364 —
„ резерви премїй	„ 613,720 —
„ спец. на абороти	„ 50,939 —
„ на ріжницю курсів	„ 3,437 —
„ резерви спеціальної	„ 35,000 —
„ емерит. урядників	„ 218,364 —
инші фонди заосмотрєні	„ 40,000 —
Разом сума К 1,964,824 —	

Селянє! асекуруйте ся від шнїд огневих!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потрученя провізїї або коштів

всякі купони

і

вильосовакі вартїскї папери.

При закупнї товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

